

Michal Lokšík
Viedeň 3.
Rasumofskygasse č. 30.

DOPIS

AKPR, f. KPR, inv. č. 691/D, č. j. A 1392/25, k. 57. Originál, rukopis.

- a – Adresováno: P. T. slávnej kancelárii prezidenta Republiky Československej v Prahe.
- b – Podľa razítka na dokumentu byl dopis doručen do KPR 18. září.
- c – Razítko organizace.
- 1 – Příloha (14 stran) je přiložena k dopisu (AKPR, f. KPR, inv. č. 691/D, č. j. A 1392/25).

Š. Osuský T. G. Masarykovi
Paříž, 10. prosince 1925

/147

Paříž, 10. dec[embra] 1925.

Milý pán prezident!

Ďakujem Vám za odpisy dopisu a memoranda o Herronovi od York Steinera, ktoré Ste mi prostredníctvom Vašej kancelárie zaslať ráčili.¹ Obsah memoranda ma velice zaujímal, tým viac, že York Steiner z jeho pobytu vo Švajčiarsku dobre znám.

Na str. 2 svojho memoranda píše, že pred príchodom Lammascha² do Bernu *v novembri 1917*^a (bolo to vo febr[urári] 1918) nechal sa *prostredníctvom dr. Frieda*^a na americkom veľvyslanectve pýtať, či považujú Herrona ako sprostredkovateľa za vhodnú osobnosť.

K tomuto poznamenávam, že na samom konci mesiaca januára 1918 York Steiner navštívil Dullesa,³ sekretára na americkom vyslanectve v Berne, ktorému sa predstavil ako priateľ Lammaschov. Zdelil mu, že Lammasch je vo Švajčiarsku a pýtal sa, či by Hugh Wilson,⁴ zastupujúci neprítomného vyslanca, nechcel sa s Lammaschom zísť. Dulles jednoducho odoprel o podobnej veci so Steinerom hovoriť.

Dobre nechápem, prečo York Steiner pri tejto príležitosti si nespomenul na svoju návštevu na americkom vyslanectve.

Jeho návšteva u Herrona, o ktorej robí zmienku v memorande, bola dňa 10. apríla 1918.

Z obsahu memoranda mám dojem, že Vašou reláciou o Herronovi, York Steiner je trochu znepokojený, ačkoľvek o ňom v nej není zmienky.

Zdravím Vás srdečne

Váš oddaný

Stepan Osuský v. r.

DOPIS

AKPR, f. KPR, protokol H, inv. č. 1840, k. 6. Opis, strojopis.

a – Podtrženo v textu.

- 1 – Rozumí se dopis Heinricha York Steinera T. G. Masarykovi a Steinerovo memorandum o setkání s profesorem Herronem. Oba dokumenty (v němčině) jsou přiloženy k dopisu (AKPR, f. KPR, inv. č. 1840, k. 6).
- 2 – Heinrich Lammasch (1853–1920), rakouský ústavní právník, poslední rakouský ministerský předseda. Se souhlasem císaře Karla I. vedl ve Švýcarsku tajná mírová jednání s důvěrníkem prezidenta Wilsona Georgem Davidem Herronem.
- 3 – Allan Welsh Dulles (1893–1969), americký právník a diplomat, pozdější ředitel CIA.
- 4 – Hugh Robert Wilson (1885–1946), americký diplomat, legační tajemník a pozdější vyslanec na americkém vyslanectví v Bernu a později v Berlíně.

J. K. Matejov T. G. Masarykovi^a
Bratislava, 1. ledna 1926

/148

Bratislava, 1. jan[uára] 1926^b

Pane Prezident!

Je Nový rok. Mnoho myslím na Vás! Sám neviem, prečo. Ako vôbec príliš veľa myslím na Pána Prezidenta od svojej návštevy.¹ Priznávam! Som bol Pánu Prezidentovi protivníkom. V živote, najmä politickom, najviac poznávam ľudí iba tak, ako trň. Zbadáme ho totižto iba vtedy, keď sa oň náhodou pichneme. To viac zabolí. A si myslíme, že trň má iba pichliače. Po svojej návšteve som svoju mienku musel zmeniť. A tešil som sa veľmi úprimne, že som ju zmeniť mohol. Vždy sa totižto úprimne teším, keď svoju mienku môžem zmeniť na *lepšie*.^c

Že som však na Pána Prezidenta od tej návštevy tak mnoho myslel, to malo svoju príčinu v otázke náboženskej a nie politickej. Lebo reminiscencie na Pána Prezidenta vzbudili vo mne vždy nábožensko-filozofické myšlienky a len málokedy politické.

Som kňazom. I hlbokým obsahom toho slova. A toho súčasť nikdy som nevedel tak precítiť, ako teraz, keď žiadnej úradnej kňazskej funkcie nemám a obsah „kňaza“ – mohol by povedať – nie, mi je viac, „remeslom“, ale ideou, ktorou, súčasť najlepšie povedano *samú seba žijem*,^c a to i vzdor tomu, že akosi „doplácam na to“ (Znamená to totižto isté morálne povinnosti, ktoré s touto ideou idú, ak jej chcem byť v svedomí verným: up.[?] breviár, celibát, omša a celé morálne žitie človeka – kňaza! Bez ktorých povinností by sa zaiste oveľa ľahšie a chytрейšie mohol vo verejnom živote a najmä v politike pohybovať, keďby sa ich vedel *v sebe*^c zrieknuť a dostať, zadovážiť si absolúciu od svojho vlastného svedomia! Svedomie mi však povie:

Za všetko treba na svete platiť. Nie len za kabát, nohavice, ale i za kvalitu svojej vlastnej duše. Chceš-li mať duševne kvalitu I. triednu, musíš platiť i cenu prvotriednu.^c

A ja ju platím. A keď sa mi tak zdá, že som tú cenu nezaplatil dosť korektne, alebo žeby ju chcel splatiť snáď falošnými peniazmi, cítim v sebe, že klamem seba a obrádzam svoju vlastnú dušu a vnútornú kvalitu. A to ma bolí.